

מכאן שיש בדבר משום סכנה ניכרת של הזדקרות * (Stalling). ההכרח במסלול-המראה שאורכו קרוב ל-2,000 מטר הופך את ה-2^{TSR} למטרה נוחה-ביותר להפצצה ולחבלה. מכיון שמטוס זה הפך למעין סמל לעצמאותה הגרעינית של בריטניה, הרי באבדו בקרב — נאמר, נגד מצרים או אינדונזים — תצמחנה בודאי תוצאות פוליטיות חמורות. לא מומן אמר ראש-המטה של חיל-האוויר כי זהו "מכשיר-של-דיוק". ודאי, כזה הנו. אך מכשיר כזה מתקשה אם משתמשים בו בהיאבקות חסרת-הסדרים שבמלחמות מקומיות, בנופיהרא ובתנאי אחזקה קשים.

"התגנבה עתה טעות-יסוד שנייה, לפיה קל לסגל לתפקיד נוסף מטוס שמלכתחילה נועד לשמש כנושא של כליוזין גרעיני. והרי ברורה הסתירה המיבהקת שבין גמירת ההלל על "מכשיר-של-דיוק"

* בשל הערה זו, על סכנת ההזדקרות, התפתח בחוגי-האוויריה הברייתיים ויכוח מקצועי חריף. — המערך

לבין הטלת משימות הנוגדות זוראתיו על אותו כלי עצמו. על אף זאת, ובשל השאיפה לגשור איכשהו על פני הפער הצפוי בשלהי שנות-השישים — בשנים שבין גסיסתם של מפציצי-V שברשות בריטניה לבין הופעתן בפועל (ברשותה) של צוללות נושאות, פולריס — הוקצה ל-2^{TSR} גם תפקיד, אסטרטגי-פיקטיבי. ראשי-נפץ מגאטוניים חדשים יוכנסו לתוך פצצות קילוטונים ישנות; ובהעזרו בתדלוק-באוויר באמצעות מפציצי וואליאנט* (שיהפכו למכילות-מעופפות), הועד ה-2^{TSR} לטוס אל מוסקבה ובחזרה. ברם, כאן נכנסים אנו לממלכת הדמיון; התדלוק-באוויר חייב להתבצע באטיות, ובגובה בו לא ניתן יהיה להמנע מגילוי על-ידי מכ"מ היריב; וכך נוצרת מטרה מושלמת בשביל כוחות ההגנה הנ"מ.

וכאן, הדמיון הרב שלמטוס זה לכוח מפציצי-המיראז' IV, הצרפתי, שאף אצלם יכולת השהיה באוויר כדרוש לטיסה למרחקים מותנית בתדלוק באוויר.

סודו של מטוס הפלאים - והמחלוקת

יכול להיות לו, איפוא, סיכוי כלשהו להגיע עד למטרתו. אך האם הנו בעל טוח שיאפשר להגיע אל מטרה שכדאי ומשתלם לפגוע בה? זו שאלה בפני-עצמה. נקל להבין כי מטה חיל-האוויר לא היה מוכן לקבוע בנדון דברים ברורים בפומבי.

"טילים גדולי-ממד, שהנם כל-כך, לענין, בפרייהשיגור העמוקים שבמרחבי יבשת-אמריקה, מאבדים את ערך-ההרתעה שלהם ב-בריטניה הקטנה, בה ניתן לטוח מראש את עמדותיהם כטוח-ראש-סיכה. חיל-האוויר המלכותי חזה זאת מבשרו, עת נאלץ לחסל את הבלרסטריק; ואילו אותם דגמי ה-פולריס המוכנסים כבר לשירות — שרבים רואים בהם את גבול-האפשרות שבמרחקים גרעיניים — עומדים קצרי-טוח יחסית. ובינתיים, אם רוצה בריטניה במרחק עוצמאי — אין לה ברירה אלא להאחז בקרני 2^{TSR}, ולשלם את מחירו."

הראשון בשני השבועונים הבריטיים (ששניהם בעלי מעמד נכבד), שצוטטו כאן — יחסו לממשלת-בריטניה הנוכחית הנו אופוזיציוני חריף; ויתכן שנימת דבריו הושפעה גם מכך. אצל השני ספק רב אם קיימים מניעים נוספים. ביסודו, אם כי לא בכל ניסוחיו, תואמות שתי ההערות ואף משלימות זו את זו. ברם, לשם שלמות התמונה, יצוין כי גם עתה סבורים בטאונים ובעלי-טחן רבים בבריטניה כי ה-2^{TSR} הוא מטוס משוכלל ביותר ואחד משיאי השגיה של התעשייה-האווירית הבריטית. מתקבל על הדעת שמבחינות רבות של תכנון, טכניקה תעופתית והמצאות-הנדסיות יחזק דואי עמם. אך לא לנו לפסוק בשאלה, האם המאמץ והאמצעים שהושקעו בכל אלה יתנו לבריטניה את התמורה המבצעת — בין אסטרטגית ובין טקטית — אשר לשמה נעשו המאמצים ואשר לה זקוקה מערכת ההרתעה-וההגנה הבריטית.

מכל מקום, שני המאמרים המצוטטים מאפשרים לקורא-הצצה מאוד מאלפת בשיקולי תכנונם ותפעולם של מטוסי-הפצצה — כולל מטוסי-קרב ה"מוסבים" לתפקיד זה — בתנאי הטכנולוגיה החדשה של מלחמה בזמננו.

והנה, גם שבועון בריטי אחר כתב בין היתר: "אף שהדובקה על ה-2^{TSR} התוית המטעה של, ההלפת קאנברה* (מטוס למשימות טקטיות, ואופרטיביות) — הרי לאמתו-של-דבר התקוה שתולים עתה במטוס זה היא שהוא ישמש כמרחיע גרעיני (דהיינו — אסטרטגי), שיהיה, לפחות, לא כל-כך בלתי-אמין ככל שאר האפשרויות הפתוחות לפנינו כיום..."

...במצאות, זהו מטוס שבאותו רגע בו הגיע מחירו ל-2 וחצי מיליון ל"ש (21 מיליון ל"י) ממילא נעשה הוא יקר-מדי בשביל התפקיד שהועד לו בתחילה; ואפשר לומר כי רק ביטולו של ה"סקאייבולט" הצילו מקרדום-החיסול, שכן בהיותו מורכב מאוד ועמוס-שכלולים (אפילו יוצא-דופן ומדהים-קמעה), ומכוון למעשה רק לסוג-תפקידים מסוים מתפקידיו של מטוס-טקטי, נתפס ה-2^{TSR} יותר בגדר ביציר-דגים לגנרל מאשר בגדר, לחם לטוראי.

ברם, עם כל חסרונותיו בתור מטוס-טקטי, נודעת ל-2^{TSR}, חשיבות — העולה לאין-שיעור אף על זו שהיתה אי-פעם לקאנברה* — בתור, מרחיע גרעיני. בלשון בעלי-האסטרטגיה כיום חייב מרחיע להיות, אמין; דהיינו אין תועלת בכך שיהיו ברשותך כליוזין גרעיניים, אלא אם כן ידעו הן בעלי-בריתך והן אויביך כי תוכל להנחיתם.

"הנה, מפציצי ה-V — שנועדו תחילה לכך — אינם בגדר אמינים, שכן מפציצים, מקובלים מגביה-יטוס כאלה חדלו להיות אמינים באותו יום-מאי ב-1960 בו סילק טיל רוסי את גארי פאוארס מתוך תא-מטוס ה-U-2 שלו. אפילו חדר מפציצי-V אחד, או אף שניים, עד למטרה — הרי בימינו אלה הסיכוי, לספוג פצצת-מימן, או שתיים, אינו נחשב עוד למעצור מספיק כדי למנוע תוקפן גדול מלצאת למלחמה.

"מדוע אם-כן אמין ה-2^{TSR}? זאת — משום שיטוס מתחת למסך המכ"מ, ותוחת למחסום הטילים; ואמנם, הרבה ממחירו הושקע באותם מנגנונים אלקטרוניים המונעים בעדו מלהתקע, בסיסתו הנמוכה הזאת, הישר אל תוך הקרקע. שלא כלמפציצי-V